

VidensTema

De svære overgange

Fra årsskiftet overgår Vidensteamet til Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri. Men det er ikke den eneste overgang, du kan læse om i dette nummer. Denne gang sætter VidensTema fokus på børn og unge og de svære perioder, der opstår i krydsfelterne mellem barndom, ungdom og voksenalv.

Læs om en mors svære farvel, puberteten, når unge med udviklingshæmning bliver myndige og meget mere inde i bladet.

Indholdsfortegnelse

Overgangen til noget stort	3
Manglende koordinering giver dårlige overgange	4
Umuligt at vokse med en hånd over hovedet	6
Som at sætte et barn op på en Harley	8
Det smertefulde farvel	11
Unikt tilbud skal rumme ungdommen	18
Nyt supervidenscenter samler kræfterne	20
Når hormonerne raser	22
Kort nyt	24
Workshop med John Clements	25
Bogomtaler	26
Temadag: Bliv klogere på det at arbejde i særforanstaltning	27
Vidensteamets kurser i foråret 2011.....	28

VidensTema

Tidsskrift fra Vidensteamet vedrørende psykisk handicappede og senhjerneskadede med problemskabende adfærd.

Nr. 6 efterår 2010

Redaktion

Kommunikationsmedarbejder
Jakob Christiansen (ansv.)
Mail: jakob.christiansen@ps.rm.dk

Faglig konsulent
Lena Nyborg Nansen

Projektkonsulent
Kirstine Weinholt Jensen

Faglig konsulent
Sekretær Connie Brorsen

Vidensteamets adresse

Engtoften 5,
8260 Viby J.
Tlf. 8728 8100

VidensTema kan downloades på

www.vidensteam.dk
Hvis din arbejdsplads ønsker VidensTema tilsendt, så send en mail med jeres adresse til vidensteam@rm.dk. Tidsskriftet er gratis.

Eftertryk tilladt med tydelig kildeangivelse.

VidensTema udkommer to gange årligt.
Oplag: 2.500 stk.

Tryk

Special-Trykkeriet Viborg A/S

Grafisk tilrettelæggelse

SOLOMET – Graphic solutions
Mail: mail@solomet.dk

Indsendte artikler

Vidensteamet modtager gerne artikler, max 5500 anslag inkl. mellemrum. Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise og redigere indsendte bidrag og deler ikke nødvendigvis de synspunkter, der kommer til udtryk.

På www.vidensteam.dk kan du tilmelde dig vores kurser og elektroniske nyhedsmails.

Trykt ISSN: 1903-5519
Elektronisk ISSN: 1903-5527

Overgangen til noget stort

Af Lena Nyborg Nansen,
faglig konsulent,
Vidensteamets sekretariat

I mere end én forstand sætter vi i denne udgave af VidensTema fokus på overgange.

Vidensteamet står i øjeblikket i en overgangsproces til at blive en del af et stort videnscenter: Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri. Derudover sætter VidensTema fokus på de svære overgange for børn og unge med handicap.

ViHS bliver den daglige betegnelse for det nye *Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri*. Vidensteamet og 15 andre videnscentre og -netværk, samles pr. 1. januar 2011 i fælles center med afdelinger i henholdsvis København, Århus og Aalborg.

I Vidensteamet ser vi fusionen som en glædelig begivenhed, fordi det fagligt kommer til at betyde, at vi i højere grad kan arbejde på tværs af de eksisterende videnscentre. Dvs. vi kan generere bedre og mere aktuel viden for og til borgerne.

Der vil fremover stadig blive arbejdet med problemskabende adfærd, og vi ser frem til at udnytte de mange fagkompetencer, der samles fra årsskiftet. Som den kommende leder af det nye supervidenscenter, Bo Beck, fremhæver i dette blad, så vil man kunne dække handicap og socialpsykiatriområdet bedre, nu hvor ressourcerne er samlet i én enhed.

Sammenlægningen betyder også, at dette sandsynligvis er det sidste nummer af VidensTema.

Denne formodentlig sidste udgave bruger vi på at sætte fokus på de svære overgange, der er for børn og unge med psykiske handicap.

For eksempel overgange fra:

- » Hjem til botilbud
- » Barn til ung
- » Ung til voksen

Alle overgange, der betyder store udfordringer for personale, pårørende og de unge selv. Hvordan håndterer man som forælder at sende sit barn på botilbud, og hvordan skal personalet håndtere situationen? Moren til 7-årige Andreas forsøger i dette nummer at give os nogle svar med sin meget personlige historie.

Overgangen fra barn til voksen er ikke nem for nogen, måske i særdeleshed ikke, når man har et handicap. Unge med handicap skal have ekstra hjælp til at forstå, hvad der sker i deres krop – hvorfor de pludseligt har andre følelser i kroppen, end de plejer. Det er den professionelles ansvar at hjælpe barnet og den unge til at blive klogere på sig selv, når der sker den slags forandringer.

Det er ikke kun fysisk og mentalt, der sker ændringer. Fra det 18. år gælder der helt andre regler og bestemmelser for den unge, som der nu stilles andre krav og forventninger til.

Pludseligt er der ikke nødvendigvis længe en pædagog eller en forælder, der kan bestemme over dagligdagen, og de friere rammer kan være problematiske.

For hvem andre end den unge kan bestemme, at pensionen bliver brugt på syltetøjsmadder og computerspil?

Vi ses i Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri!

Af Jakob Christiansen,
kommunikationsmedarbejder,
Vidensteamets sekretariat

Manglende koordinering giver dårlige overgange

Overgangen fra barn til voksen er ikke bare en udfordring på det fysiologiske og mentale plan. Når barnet fylder 18 år, sker der mange ændringer juridisk og organisatorisk, og myndighederne er ikke altid lige gode til at koordinere indsatsen for den unge.

Et kringlet system og manglende koordinering hos myndighederne fører til meget forvirring, når unge med handicap fylder 18 år og i værste fald kan overgangen til voksen føre til, at den unge ender i ingenmandsland.

Mange kommuner oplever store udfordringer med at håndtere overgangen fra barn til voksen, og samarbejdet mellem børn- og unge-forvaltning, voksenforvaltning og jobcentre går ikke altid så glat, som det burde.

Vi ser mange eksempler på, at de unge på den ene eller anden måde bliver fanget i systemet, fordi kommunikationen mellem de forskellige forvaltninger ikke er god nok ...

Den Uvildige Konsulent på Handicapområdet, DUKH, der rådgiver borgere og myndigheder om sagsbehandling på handicapområdet, står bag flere udgivelser om problematikken i overgangen fra barn til voksen, og behovet for oplysning på området er stadig stort, pointerer socialfaglig konsulent i DUKH, Søren Møller Petersen.

”Vi ser mange eksempler på, at de unge på den ene eller anden måde bliver fanget i systemet, fordi kommunikationen mellem de

forskellige forvaltninger ikke er god nok. I den yderste konsekvens kan det ende med, at den unge ikke får et tilbud eller forsørgelsesydelse,” siger Søren Møller Petersen.

Han har mange års erfaring med handicapområdet, og gennem tiden har han set det vokse sig mere og mere komplekst.

”Da jeg blev uddannet for 30 år siden, kunne jeg have bistandsloven i baglommen og vejledningerne i den ene hånd. Nu skal jeg bruge en lastbil, hvis jeg skal have alle de relevante love og vejledninger,” forklarer Søren Møller Petersen.

Forskellige dagsordner giver problemer

Netop kompleksiteten er en af udfordringerne ved overgangen fra det 17. til det 18. år, for den brede vifte af love, som Serviceloven, Sundhedsloven, beskæftigelseslovgivningen og uddannelseslovgivningen m.fl., bliver administreret i forskellige forvaltninger og afdelinger, og det kræver store koordinationsevner, når de unge går fra et regelsæt til et andet.

Oftentimes er det netop dårligt eller manglende samarbejde afdelingerne imellem, der skaber problemerne.

”Den typiske fejl er, at kommunen ikke får koordineret indsatsen. Som regel er det samspillet mellem børn- og unge- eller familieafdelingen, voksenhandicap og jobcentre, der giver udfordringer. Ud over manglende koordinering og dårlig kommu-

Mange relevante papirer bliver ofte overset i udredningen af de unge.

Foto: Sxc.hu.

Om DUKH:

DUKH er et rådgivningstilbud til borgere og myndigheder, der ønsker rådgivning og vejledning om sagsbehandling på handicapområdet. DUKH er en selvejende institution under Socialministeriet, som skal medvirke til at styrke retssikkerheden for mennesker med et handicap.

Kilde: dukh.dk

nikation har det også betydning, at der er vidt forskellige dagsordner i de respektive afdelinger,” forklarer Søren Møller Petersen og uddyber:

”I jobcentrene har de eksempelvis en noget-for-noget-strategi. Her kræver man en modydelse for at få dagpenge eller kontanthjælp. Inden for det sociale område fokuserer man derimod udelukkende på at kompensere borgeren for hans handicap. Derfor risikerer man at få sat noget i gang i den ene afdeling, som man ikke kan understøtte i den anden.”

I jobcentrene har de eksempelvis en noget-for-noget-strategi. Her kræver man en modydelse for at få dagpenge eller kontanthjælp ...

”Det kan kun blive bedre”

Problemer af den art har de også haft i Århus Kommune, hvor man erkender, at der lidt for ofte opstår problemer i sagsbehandlingen i overgangene mellem barn og voksen.

”Der er store lovgivningsmæssige og organisatoriske vanskeligheder i at kunne yde en sammenhængende og koordineret indsats,” konkluderer handicapkonsulent i Århus Kommune, Søren Hagen, der har mange års erfaring på området og blandt andet har holdt oplæg om de svære overgange.

Han har set flere eksempler i egen kommune på, at sager er trukket urimeligt langt ud, fordi koordineringen mellem afdelingerne ikke har været på plads, og nu er det på tide at tænke ud af boksen, mener Søren Hagen. Derfor har han været ved tegnebrættet for at

forsøge at sikre en rød tråd gennem sagsbehandlingen med udgangspunktet: ”Det kan kun blive bedre.”

Omlægningen er stadig kun i idéfasen, men grundtanken hos Søren Hagen er klar.

”Vi skal tænke og arbejde på tværs af lovgivningerne, og det kan man for eksempel gøre ved at oprette et særligt indsatssteam med 2-3 medarbejdere med myndighedskompetencer, der bliver bindeleddet mellem alle kommunens afdelinger, sundhedssystemet, jobcentre med mere.”

Struktur er vejen frem

Den slags initiativer hilser Søren Møller Petersen velkommen. Han efterlyser i det hele taget mindre grad af tilfældighed omkring sagsbehandlingen og mere struktur, så overgangen mellem barn til voksen kan blive mere glidende.

En del kommuner, har gjort det, og det er klart dem der kommer mest smertefrit igennem overgangen. Men selv de kommuner, der har arbejdet meget med det, kan få problemer ...

”Man er nødt til at lave en formaliseret struktur omkring overgangen. Hvornår begynder vi at forholde os til, at her er en sag, der nærmer sig overgangsfasen? Hvor tit skal vi holde møder, hvem er tovholder osv.? En del kommuner, har gjort det, og det er klart dem der kommer mest smertefrit igennem overgangen. Men selv de kommuner, der har arbejdet meget med det, kan få problemer. Det er simpelthen så komplekst et område,” siger Søren Møller Petersen.

Det kan være svært at finde den røde tråd i sagsbehandlingen.

Foto: Sxc.hu.

Hvis du vil vide mere:

På DUKHs hjemmeside www.dukh.dk kan man downloade lovguide om overgangen fra barn til voksen samt læse deres temahæfte om sagsbehandling på handicapområdet.

Af Jakob Christiansen,
kommunikationsmedarbejder,
Vidensteamets sekretariat

Umuligt at vokse med en hånd over hovedet

Manglende tillid til myndighederne, får forældre til at holde fast i deres børn længe efter, de er fyldt 18 år, og det kan skade den vigtige løsrivelsesproces, som også børn med handicap skal igennem.

Overgangen mellem barn og voksen bliver ofte alt for lang for unge med handicap, fordi mor og far har mistet tilliden til systemet og ikke tør give slip, når deres børn fylder 18 år.

Det mener den selvstændige handicapkonsulent og socialrådgiver Inge Louv, der har mange års erfaring med i arbejdet med børn, unge og voksne med funktionsnedsættelse.

I dag underviser hun blandt andet både fagfolk og forældre i håndteringen af den svære overgang fra barn til voksen. Noget af det, hun bruger meget tid på, er det, hun kalder den bløde del af hele systemets håndtering af den svære overgang. For eksempel håndteringen af mors beskyttertrang over for sit barn, som hun gennem hele opvæksten og sagsbehandlingen har taget vare på.

Mange forældre tør ikke lade de unge klare sig selv, fordi de har dårlige erfaringer med samarbejdet med kommunen ...

”I det øjeblik den unge fylder 18, så overgår partsstatussen fra forældrene til den unge. Nu er det den unge, der skal samarbejde med kommunen. Det er der rigtig mange forældre, der er bekymrede for, fordi de ved, hvor vanskeligt samarbejdet kan være,” fortæller Inge Louv.

”Når man har et barn med handicap, er man ekstremt opmærksom på, hvornår det er sikkert at give slip. Og mange forældre tør simpelthen ikke lade de unge klare sig selv, fordi de har dårlige erfaringer med samarbejdet med kommunen. Men hvis man holder hånden over de unge, så hindrer man dem i at vokse og løsrive sig. Jeg prøver i mit arbejde at få forældrene til at holde hånden under i stedet, så de gør klar til at gribe, hvis den unge snubler og falder,” forklarer Inge Louv.

Tag snakken med mor

Bekymringen hos forældrene er ifølge Inge Louv reel, for de oplever ofte, at der mangler koordination på tværs af kommunens afdelinger, og en forståelse for deres situation.

Når barnet så fylder 18 år, så er det vanskeligt for forældrene at skulle overdrage det til et system, de ikke selv er trygge ved.

”Mange forældre kaster sig ind foran børnene for at beskytte dem, og siger: Nu skal jeg nok klare det. I kommunerne kommer man til gengæld ofte til at afvise mor eller far, fordi det ifølge loven er den unge, de skal tale med. Jeg prøver at fortælle kommunerne, at de lige så godt kan inddrage forældrene. For hvis det er mor, der har adgangen til den unge, så skal mor også med. Selvfølgelig i selskab med sit barn,” uddyber den erfarne konsulent.

En anden livline

Hun efterlyser en mindre brat overgang, hvor forældrene i en overgang er med deres

børn til de vigtige samtaler, også efter de er fyldt 18. Og så skal børnene i langt højere grad inddrages i sagsarbejdet, mens de stadig er børn.

For de unge er mødet med systemet nemlig en meget forvirrende oplevelse.

”Ofte har de unge aldrig set en sagsbehandler, og ved slet ikke, hvad det vil sige at have en. De unge skal inddrages meget tidligere, allersenenest når de bliver teenagere, så de bliver bevidste om, at de har en livline et andet sted end hjemme hos mor,” siger Inge Louv og foreslår samtidigt, at kommunerne arrangerer faste forældremøder mellem det 16 og 18 år, hvor man orienterer om, hvordan proceduren for overgangen er og finder ud af, hvilke behov den unge og forældrene har i forbindelse med overgangen.

En del af disse unge er meget langt oppe i alderen, før de bliver selvstændige individer ...

På den måde bliver de unge langt bedre forberedt på den svære overgang og forældrene får en større tryghed. En tryghed, der kan få dem til at turde at give slip. Tør de ikke det, så kan det få konsekvenser for den unges løsrivelsesproces.

”En del af disse unge er meget langt oppe i alderen, før de bliver selvstændige individer. De bliver simpelthen ikke modne nok, fordi de ikke får den nødvendige løsrivelsesproces, når mor og far holder fast i dem,” slår Inge Louv fast.

Ser du en særlig udfordring for unge med problemskabende adfærd?

”Mange unge med problemskabende adfærd går årevis på lav kontanthjælp, fordi de har særligt vanskeligt ved at medvirke

til afklaring i forhold til arbejdsmarked eller førtidspension. Hvis koordineringen mangler, kan man risikere, at de oplysninger, der er fra ungdomstilbud, specialskoler osv., hvor det fint er beskrevet, hvad de unge kan og ikke kan, ikke bliver brugt. Hvis de ikke bliver samlet og brugt, kan den unge gå glip af eller få udsat den pension, de er berettiget til. Hvis man nu samler den viden, der allerede er skrevet ned, kan det medvirke til en hurtigere udredning af den unges støttebehov.”

Hvad skal man gøre, hvis man som forælder eller fagmand gerne vil ændre på procedurerne?

”Forældrene skal bede om at få en samtale, når deres barn fylder 16 år, så de og den unge kan blive forberedt på den kommende tid. Det skal de stå fast på. Og sagsbehandlere må gå til deres ledere og fortælle, hvor processen halter, og at det må kunne gøres meget bedre. Både ledere og sagsbehandlere kan hente inspiration f.eks. ved erfaringsgrupper på tværs af kommunerne, så man udnytter hinandens erfaringer. Selv om lovgivningen er kompleks, er den på mange måder god nok, og man kan sagtens agere ud for de rammer, der er”, konstaterer Inge Louv.

Hvis du vil vide mere:

I ”Håndbog for sagsbehandlere: Overgangen fra barn til voksen,” som Servicestyrelsen udgav i år er der flere gode eksempler på, hvordan man kan håndtere den svære overgang. Du kan downloade eller bestille bogen på Servicestyrelsens hjemmeside.

Af Jakob Christiansen,
kommunikationsmedarbejder,
Vidensteamets sekretariat

Som at sætte et barn op på en Harley

Så snart de unge fylder 18 år går de fra meget faste regler og rammer til en frihed, som for mange mennesker med udviklingshæmning eller senhjerneskade er meget svært at rumme. Det er som at sætte et barn til at køre motorcykel, mener afdelingsleder på botilbuddet Sølager, Jannik Møller.

Kenneth Dubert Larsen er 18 år og en af de unge beboere, der bor på Sølagers åbne boenheder ved Birkerød.

Foto: Privatfoto.

Det er valgdag, og danskerne strømmer til stemmeboksen for at sætte de afgørende krydser. En lille gruppe udviklingshæmmede beboere fra botilbuddet Sølager er i fællesskab med afdelingsleder Jannik Møller også mødt op for at bruge deres demokratiske ret.

Dagen er kulminationen på flere dages diskussion om demokratiet og partipolitik, og Jannik Møller føler en vis stolthed over, at beboerne er taget med op for at stemme, og at han nu har givet dem et godt grundlag for selv at overveje, hvilken politiker de er mest enige med.

Jannik, hvem var det nu, du sagde, vi skal stemme på? ...

Stoltheden falder fra hinanden med et brag, da en af beboerne pludseligt råber ud i valglokalet: ”Jannik, hvem var det nu, du sagde, vi skal stemme på?”.

Og mens afdelingslederen forsøger at rette tæerne ud, ender valgprojektet med, at de udviklingshæmmede beboere sætter deres kryds ved en kvinde, de synes ser sød ud på plakaten.

En lille pudsig historie, der alligevel illustrerer et paradoks, som Jannik Møller mener, der opstår, når unge med udviklingshæmning eller senhjerneskade går fra barn til voksen.

”For mig er det at stemme en vigtig del af det at være voksen og fri, men i virkeligheden var de nok mere interesseret i slikskålene på valgbordene end i noget som helst andet,” fortæller han med et smil på læben.

Men smilet gemmer også på alvor. For valghistorien er bare et af de mere uskyldige eksempler på, hvilke udfordringer personalet står overfor, når en ung med eksempelvis udviklingshæmning bliver myndig og pludseligt får en masse frihed og muligheder, som kan være svære at håndtere for både pædagoger, pårørende og de unge selv.

”Når de er voksne, har de mere frihed, men det er som en lille dreng, der har fået en Harley Davidson – og nu skal vi som personale så lære dem at køre på den. Det er en umulighed, men vi må ikke bare give dem en cykel i stedet,” siger Jannik Møller.

Bruger alle pengene på én gang

Beboerne på Sølagers åbne boenheder er blandt andet udviklingshæmmede eller har en senhjerneskade, og alle er over 18 år. Men flere af de unge bærer præg af en brat overgang til voksenlivet, og generelt er der mange udfordringer forbundet med de første år som myndige. For alle parter. Blandt andet får beboerne pension, og det er mange penge at administrere, når man måske ikke helt har forstået konsekvenserne af en skødesløs omgang med økonomien.

”Vi vil meget gerne hjælpe beboerne med at styre deres økonomi, men nogen af dem vil styre det selv, og så går de måske ned

Afdelingsleder Jannik Møller (i midten) gør meget ud af at hjælpe unge som Kenneth Dubert Larsen (th.) i at håndtere det nye liv som voksen.

Foto: Privatfoto.

og bruger det hele på én gang, og så kan de ikke forstå, at de pludseligt ikke har flere penge. Før de fyldte 18 år, kunne man jo bare sige: Nej, du må ikke få flere penge. Men nu står man i et dilemma som personale, for man kan ikke bare forbyde dem at bruge deres egne penge,” siger Jannik Møller.

Usikkerheden smitter af

På Sølager har de nu efter aftale med beboerne arrangeret det sådan, at beboerne har deres penge liggende i deres eget lille private pengeskab, som er låst inde i et stort pengeskab, som kun personalet har nøgle til.

På den måde har personalet ikke adgang til beboernes penge, mens beboerne skal henvende sig til personalet for at få låst deres penge ud.

Det har de ret til at få, men personalet får mulighed for at nå diskutere det uhenigtsmæssige i eksempelvis at bruge alle pengene på én gang.

Som medarbejder er man på meget mere sikker grund, når man har at gøre med personer under 18 år ...

Det er sådanne situationer, hvor personalet kan komme ud for nogle dilemmaer omkring, hvordan de skal reagere, og hvor grænserne skal trækkes.

”Som medarbejder er man på meget mere sikker grund, når man har at gøre med personer under 18 år. Når de er myndige, så bliver man usikker på, hvor de etiske grænser går, og det kan smitte af på beboeren. For hvis ”de voksne” er usikre, hvem passer så på mig?,” forklarer Jannik Møller.

Han har løbende møder med medarbejderne, hvor de diskuterer, hvordan man griber bestemte situationer an, så man rammer balancen mellem omsorgsforpligtelse og den enkeltes ret til frihed.

Nogen forældre bliver for eksempel meget fornærmede over, hvordan deres børn kan planlægge ferie uden om dem ...

”Hvis en beboer har fået at vide af lægen, at han ikke må drikke kaffe, så kan jeg ikke forhindre, at han gør det alligevel, men jeg vil forklare ham konsekvenserne ved hans handling og argumentere for, at han ikke skal gøre det. Hvis han så alligevel vil gøre det, så vil jeg ikke stoppe ham, men han må selv lave kaffen,” lyder et af eksemplerne fra Jannik Møller.

Forældrene har svært ved at give slip

Det er ikke kun beboerne selv, der kan være en udfordring. Forældrene kan også have svært ved at tackle deres børns overgang til voksenalderen. I 18 år har de passet og plejet deres børn og ofte haft en endnu højere beskyttelsestrang over for deres barn, end man ellers ville have, og med ét har de mistet retten til at bestemme og mistet det nære bånd, der var i mellem dem.

Nogle forældre bliver for eksempel meget fornærmede over, hvordan deres børn kan planlægge ferie uden om dem.

”Det er typisk også tabuemner som seksualitet, der kan give problemer. Nogen unge går måske ud og benytter sig af prostituerede, og det kan vi ikke gøre noget ved, men det er meget svært for forældrene at rumme,” forklarer Jannik Møller.

Der opstår mange dilemmaer i arbejdet med de unge beboere.

Foto: Privatfoto.

Jannik Møllers fem råd om overgangen fra barn til voksen:

- » Forbered de unge over tid på, at de engang bliver voksne. De skal øve sig i at bruge deres valgfrihed.
- » Lav langsigtede mål sammen med beboerne og følg dem.
- » Lav aftaler mellem beboer, ledelse og personale. Hvordan vil man reagere hvis han en dag eksempelvis gør skade på sig selv?
- » Tag familien med i beslutningerne i det omfang, det er muligt.
- » Vær aktivt involveret i beboernes beslutningsprocesser. Vær med til at afveje for og imod sammen med beboerne.

Om Sølager

Sølager er en institution med hovedkontor ved Hundested på Sjælland med otte afdelinger.

Den ene afdeling er et åbent botilbud, som rummer to huse i Birkerød med otte § 108-pladser og to § 107-pladser.

Derudover har afdelingen mulighed for at oprette matrikelløse afdelinger, som eksempelvis at leje et sommerhus.

Beboerne på botilbuddet er mennesker med udviklingshæmning eller hjerneskade evt. med psykiatriske overbygninger, dertil kommer misbrugsproblematikker, omsorgssvigt eller andre sociale problemstillinger, som har gjort, at de har været svære at rumme i andre tilbud.

Alle beboerne har mulighed for et dagligt beskæftigelses-tilbud.

Personligt gør han meget ud af kontakten med forældrene, og alle har fået udleveret hans mobilnummer med beskeden om, at de må ringe, hvis der opstår problemer af nogen art.

”En god kop kaffe med en forælder kan være en rigtig god investering. Hvis man eksempelvis gerne vil nedtrappe alkoholforbruget hos en beboer, så er det en fordel, hvis der også er trappet ned, når han er hjemme i weekenden,” konkluderer Jannik Møller.

En af de store problemer set med hans øjne er, at mange forældre samtidigt er væge for deres barn, og det kan skabe nogle rolleforvirringer, som ikke er hensigtsmæssige. Som væge kan man blandt andet få oplysninger om beboeren, som man ikke har krav på som forælder. Og det er et problem, mener Jannik Møller.

”Når man blander rollen som forælder sammen med sin myndighedsopgave, så kan det hindre den vigtige løsrivelsesproces, fordi beboerne i en vis forstand så stadig er et barn i forhold til sine forældre,” uddyber han.

Ublid overgang er et overgreb

Hans oplevelse er, at overgangen fra det 17. til det 18. år tit bliver alt for brat for både unge og forældre. De er simpelthen ikke godt nok forberedt på, hvor meget det ændrer hverdagen at gå fra barn til voksen. Mens forældrene er forvirrede over deres nye rolle, så er de unge langt fra altid klædt godt nok på til at tackle et liv, hvor de pludseligt får ansvar og mange valgmuligheder.

”Friheden giver knubs. Nu kan du drikke dig i hegnet, men det kan give problemer. Du får en kæreste, men hun går fra dig. Og når du ikke helt kan forstå årsag-sammenhæng, så bliver du bange. For hvis du kan miste kæresten, hvad kan man så ikke ellers miste,” siger Jannik Møller og pointerer vigtigheden af, at man i de pædagogiske tilbud langsomt klæder de unge beboere på til den kommende tilværelse som ”voksen”.

”For mig at se begår man overgreb, hvis man pludseligt bare giver dem frie rammer. Hvis man har haft meget stramme regler som 17-årig og så pludseligt får så meget frihed, så er det klart, at det bliver svært.”

Et ekstra handicap

I det hele taget er Jannik Møller ikke overbevist om, at det nuværende system fungerer, som det skal. For nok er han tilhænger af en stor grad af frihed over for sine unge beboere, men hverdagens dilemmaer og problemstillinger i botilbuddet, har fået ham til at tvivle på, at det altid er hensigtsmæssigt at give de unge så stort et ansvar, som er meget svær for dem at håndtere.

Set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt er der fornuft i at have en skæringsgrænse ved det 18 år. Men man skal også bare vide, at samfundet dermed giver mennesker, som vores beboere, et ekstra handicap oven i det, de har i forvejen ...

”Set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt er der fornuft i at have en skæringsgrænse ved det 18 år. Men man skal også bare vide, at samfundet dermed giver mennesker, som vores beboere, et ekstra handicap oven i det, de har i forvejen. Et handicap, der består i, at de ikke kan leve op til de krav, der bliver stillet til en som voksen. Man kan jo ikke tage ansvar, hvis man ikke forstår konsekvensen af sine handlinger,” slår Jannik Møller fast.

Det smertefulde farvel

En hverdag med spark, bid og ødelagt inventar fik Bettina Nørskov til at tage sit livs sværeste beslutning. Hendes 7-årige søn Andreas, verdens dejligste dreng, blev flyttet på botilbud. Nu 3 år efter fortæller hun om smerten ved at sige farvel og udfordringerne ved samarbejdet med de pædagoger, der er mere sammen med Andreas, end hun er.

”Jeg vil dø, mor”.

7-årige Andreas løber rundt i haven med en pind, som skal agere kniv og lader gang på gang træet ”skære” ind i sin krop, mens han råber sætningen ud i luften.

”Jeg vil dø”.

Hans mor reagerer ikke længere. Hun sidder fuldstændigt apatisk stirrende på ingenting, mens tomheden overtager hendes krop. En følelse af at være helt og aldeles ligeglad med alting, hendes mand, hendes datter, hendes søn. Intet betyder noget.

Kort efter sidder hun i en bil på vej mod sin søster. Og mens Bettina Nørskov sidder dér bag rattet, tager hun det, der på én gang bliver en af de værste og bedste beslutninger i sit liv – og uden tvivl den sværeste.

Hans mor reagerer ikke længere. Hun sidder fuldstændigt apatisk stirrende på ingenting, mens tomheden overtager hendes krop ...

En beslutning, der er modnet efter 7 år, hvor spark, bid, vilde udbrud, kvælertag og drabstrusler har været en del af hverdagen derhjemme.

Nu er grænsen nået for, hvad familien kan klare uden at briste.

Hun må fortælle sin søn, verdens dejligste dreng, at han ikke længere kan bo hos sin mor, far og lillesøster, men i stedet skal flytte på botilbud.

De låner ham bare ...

I dag er Andreas 10 år og bor på et botilbud tæt på Roskilde.

Han har fået at vide, at han har ADD. Fra han var 6 til 9 år lød diagnosen på infantil autisme, men uanfægtet diagnosen, så står det fast, at Andreas har helt særlige behov.

Han lever et godt liv på botilbuddet, men selv om han kun kommer hjem i weekenden, så er han stadig helt og aldeles mors og fars dreng.

”Det er min søn. De låner ham. Men det er altså min søn,” pointerer Bettina Nørskov.

Hun har indvilget i at fortælle historien om Andreas og give et indblik i, hvilke følelser der går igennem en forælder, når man må overlade sit barn i fremmede mennesker varetægt. Om livet med et ekstremt udadreagerende barn, om forbudte følelser og om udfordringerne ved at dele sit barn med pædagogisk personale.

”Hvis jeg kan være med til at skabe en bedre forståelse for forældre i den situation, så ville det gøre mig glad,” forklarer hun i

Af Jakob Christiansen,
kommunikationsmedarbejder,
Vidensteamets sekretariat

At sige farvel til sin søn og sende ham på botilbud var Bettina Nørskovs sværeste beslutning nogensinde.

Foto: Sxc.hu.

Andreas har stadig sit eget værelse, og familien satser på, at han engang i fremtiden kan flytte ind hos sine forældre igen.

Foto: Sxc.hu.

sit hjem, hvor billeder af Andreas og hans to yngre søstre pryder væggene.

Mistede vennerne

For 10 år siden, mens Andreas lå inde i maven, troede hun, at hun skulle få en helt normal tilværelse som mor til et lille glad barn.

Men allerede da Andreas var spæd, stod det klart, at livet som forælder ikke skulle blive så let.

Han havde svært ved at finde ro og græd hele tiden.

”Det var ikke normale babyskrig. Han startede helt oppe i det røde felt, og vi kunne slet ikke få ham til at falde til ro. De første mange måneder måtte vi gå rundt med ham på armen konstant. Han var utilfreds hele tiden,” husker Bettina Nørskov, der dog på det tidspunkt ikke havde mistanke om, at der skulle være noget galt med deres søn.

Han startede helt oppe i det røde felt, og vi kunne slet ikke få ham til at falde til ro ...

”Det var vores første barn, så vi troede jo bare, at han var normal. At livet som nybagte forældre bare var så hårdt.”

I vuggestuen fortsatte problemerne, men samtaler med pædagogerne og en børnepsykolog tilknyttet institutionen hjalp ikke det store. Andreas' vilde raserianfald og til tider meget voldelige adfærd blev gjort til et opdragelsesspørgsmål. Ingen overvejede tilsyneladende, at der kunne være noget andet galt med ham, og Bettina Nørskov og hendes mand Ole begyndte at føle sig som elendige forældre.

Ofte havde de vrede eller bekymrede forældre i røret, som kunne fortælle om, hvordan Andreas havde slået eller bidt deres børn. En dag smed han endda en stor sten i hovedet på en anden dreng, og det uundgåelige spørgsmål ramte igen og igen:

Hvorfor kunne de ikke få deres søn til at opføre sig normalt?

Det blev uoverskueligt at besøge venner eller have nogen på besøg – selv små ture kunne udvikle sig til enorme konflikter ...

Anfaldene blev så voldsomme, at Bettina og hendes mand begyndte at isolere sig socialt. Det blev uoverskueligt at besøge venner eller have nogen på besøg – selv små ture kunne udvikle sig til enorme konflikter.

”Vi har mistet mange venner på den måde. Vi oplevede gang på gang, at det gik helt galt, når vi tog nogen steder, så til sidst stoppede vi bare helt med det. For os handlede det bare om at overleve hverdagen,” fortæller Bettina Nørskov og opsummerer, hvordan hverdagen kunne se ud i det lille hjem.

”Jeg har flere gange hevet ham fuldstændigt vildt skrigende ud af SuperBest. Han har slået, skreget, råbt og bidt og kastet med alt. Han har hevet døren af og smidt alt ned fra reolerne.”

Lillesøster ændrede verden

Verden ændrede sig for alvor, da Andreas var tre et halvt år. Hans lillesøster Katrine kom til verden, og kort tid efter fik Bettina et helt andet syn på sin dreng.

For Katrine skreg ikke som en vild, og hun havde nemt ved at falde til ro. Da hun blev lidt ældre sparkede hun ikke eller slog, som sin storebror.

Det var først nu, at det for alvor gik op for Bettina og hendes mand, at der gemte sig noget helt andet end personlighed og dårlig opdragelse bag Andreas' raserianfald.

To år efter, at Andreas var blevet storebror, efter mange års forsøg på at få hjælp eller bare en forklaring, blev han nærmest ved en tilfældighed ved et rutinetjek hos lægen henvist til en børnepsykiater.

I så mange år havde vi troet, at det var os, der ikke kunne finde ud at opdrage vores søn. Nu var det pludseligt legalt at have det, som vi havde ...

Besøget ændrede med ét familien Nørskovs verden. Andreas fik diagnosen infantil autisme.

Deres lille barn havde et handicap.

”Det var en forfærdelig besked. Men på en eller anden måde også forløsende. I så mange år havde vi troet, at det var os, der ikke kunne finde ud at opdrage vores søn. Nu var det pludseligt legalt at have det, som vi havde,” forklarer Bettina Nørskov.

Grænseoverskridende handicapbus

Med ét gik Andreas fra at blive behandlet som alle andre børn til at få særbehandling.

Nu skulle han i en særlig børnehave for børn med handicap, og der blev brugt andre pædagogiske metoder på ham. Det hele virkede nærmest surrealistisk på Andreas'

mor, der havde meget svært ved at vænne sig til det nye liv.

”Jeg kan huske, da han første gang blev hentet af en handicapbus. Inde i den sad flere meget fysisk handicappede børn, der så lidt underlige ud. Det var simpelthen så grænseoverskridende at se Andreas gå ind i den bus. For uden på lignede han fuldstændigt en helt normal dreng. Det var som om, han ikke hørte til dér,” fortæller Bettina Nørskov.

Det hele virkede så uvirkeligt og et virvar af følelser fløj dagligt gennem hendes krop, og hun følte, at hun udstillede hele sit emotionelle kaos for mennesker, hun aldrig havde mødt før.

”Pludseligt havde vi både kontakt til pædagoger, psykologer og sagsbehandlere, og jeg blev hele tiden bedt om at fortælle, hvordan jeg havde det. Det havde jeg slet ikke lyst til at gøre til fremmede mennesker.”

De forbudte tanker

Dagene med Andreas var rutsjeture mellem himmel og helvede, og konflikterne sled kraftigt på familien og ikke mindst på Bettinas psyke.

På én gang følte hun en enorm kærlighed for ham og noget, man nærmest kunne kalde afsky ...

Det tappede hende for energi hver eneste gang, hun skulle beskytte sin datter mod Andreas' udfald eller håndtere endnu et vildt vredesudbrud.

På én gang følte hun en enorm kærlighed for ham og noget, man nærmest kunne kalde afsky.

Et ekstremt hårdt psykisk pres var tæt på at få Bettina Nørskov til at krakelere.

Foto: Sxc.hu.

Presset blev så voldsomt, at Bettina hjerne begyndte at generere forbudte tanker. Forestillinger om, hvordan presset kunne lettes.

”Jeg kan huske en dag, han lå i badekarret, at jeg tænkte: Hvis jeg nu lukker døren og lader være med at kigge til ham, så kan det være at ... at der vil ske noget,” husker hun.

I dag berører det hende stadig dybt at tale om de tabubelagte tanker, men hun har valgt at lægge dem frem for at give et billede af livet med Andreas.

’ Mens hun tænker tilbage, ville hun ønske, at hun tidligere havde fået kontakt til andre forældre i samme situation ...

Mens hun tænker tilbage, ville hun ønske, at hun tidligere havde fået kontakt til andre forældre i samme situation. At nogen i systemet havde hjulpet hende med at finde andre forældre i samme situation.

For det var en anden mor i samme situation, som hende selv, der har betydet mest for Bettina i hele processen.

Det var moderen til en af Andreas’ venner i specialbørnehaven, der plantede et frø i hendes hjerne, som langsomt voksede op i takt med, at hverdagen med Andreas blev mere og mere udundelig.

Du kan ikke bo hos mor og far

I starten virkede tanken fuldstændigt forrykt på Bettina og hendes mand.

At Andreas skulle flytte på botilbud ligesom sin ven – væk fra sine forældre. Aldrig i livet.

Hvordan kan man få sig selv til at sende sin søn væk?

En pædagog havde tidligt i forløbet bragt emnet på banen, og hun fik en ordentlig opsang fra en rasende Bettina Nørskov, der dengang syntes, at det var fuldstændigt uhørt at foreslå, at Andreas ikke skulle bo hos sin mor og far.

Vendingen kom den dag, da Andreas løb rundt og råbte, at han ville slå sig selv ihjel. Den dag flød bægeret over.

Beslutningen om, at Andreas skulle flytte var hård, men at fortælle beslutningen til ham var direkte hjerteknusende.

”Det var simpelthen så frygteligt at fortælle sin 7-årige søn, at han ikke længere kunne bo her hos sin mor og far. Jeg fik hjælp fra børnepsykiatrisk til at formulere det på den rette måde. Jeg havde skrevet det hele ned på en seddel, og jeg gik og øvede mig i at sige sætningerne i flere dage, før jeg gjorde det.”

’ Det var simpelthen så frygteligt at fortælle sin 7-årige søn, at han ikke længere kunne bo her hos sin mor og far ...

Græd som aldrig før

Beskeden gav ikke den store reaktion fra Andreas, men det kom der til gengæld, da Bettina og hendes mand afleverede ham i hans nye andet hjem. Bettina Nørskov husker, det var en onsdag. At han skulle være der til fredag. Og at hun aldrig har grædt så meget som i de tre dage.

Kontakten til en anden mor har været ekstrem vigtig for Bettina Nørskov.

Foto: Sxc.hu.

Andreas græd også. I telefonen når han ringede og tryglede sin mor om at komme og hente ham.

Hver gang skulle Bettina Nørskov holde sig selv tilbage, for alle hendes instinkter skreg, at hun skulle tage bilen og køre af sted med det samme for at tage sin søn tilbage. Men hun holdt ud. Og Andreas holdt ud og blev tryk ved personalet.

Det samme gjorde Bettina Nørskov, der i forløbet inden havde været med til at udarbejde en lang liste til personalet over hendes og hendes mands erfaringer med Andreas. Hvad kan han lide, hvad kan han ikke lide? Hvad trigger ham, og hvad kan få ham til at slappe af?

I skal bare vide, at selv om Andreas kan være besværlig og aggressiv, så er han verdens dejligste dreng. Han er min dejlige søn. Det skal I vide ...

Som afslutning på samtalen havde Bettina Nørskov fået sagt de for hende allervigtigste ord til de mennesker, der nu skulle blive en kæmpe del af hendes søns liv:

”I skal bare vide, at selv om Andreas kan være besværlig og aggressiv, så er han verdens dejligste dreng. Han er min dejlige søn. Det skal I vide.”

Dårlig samvittighed over friheden

Efter den første hårde tid, hvor tårerne stod i kø for at komme ud, blev livet med Andreas på botilbud langsomt til hverdag. En hverdag, hvor der pludseligt var plads til et socialt liv, og hvor der var mulighed for at være spontane.

Et liv, som i den grad var tiltrængt i den lille familie.

”Vi tog på cykeltur til nogle venner på en helt almindelig hverdagsaften, og en dag blev vi inviteret til aftensmad hos nogle bekendte og hyggede os fantastisk. Det var helt nyt for os pludseligt at have den frihed,” forklarer Bettina Nørskov.

Men glæden over friheden gør ikke kun godt. Det kan også gøre forbandet ondt ...

Men glæden over friheden gør ikke kun godt. Den kan også gøre forbandet ondt. For det stak dybt i hjertet, når hjernen mindede om, hvorfor det pludseligt var muligt at være så social.

Andreas sad på et værelse væk hjemmefra, mens hans forældre gik og hyggede sig. Havde de fortjent at have det så sjovt?

Spørgsmålet nagede i lang tid Bettina og hendes mand.

”Vi følte hele tiden, at vi ikke havde lov til at have overskud og have det godt. Det var ekstremt hårdt hele tiden at have så modsatrettede følelser. I dag har jeg på en eller anden måde accepteret det. Det er okay at have modsatrettede følelser.”

Detaljer, der tæller

I dag har Bettina Nørskov ikke længere samme nagende dårlige samvittighed, for hun ved, at Andreas har det godt, hvor han er, og er omgivet af professionelle og omsorgsfulde mennesker.

Men hun understreger gang på gang, at det stadig helt og holdent er hendes søn, og det er der ingen, der kan lave om på.

Glæden over friheden kan gøre ondt, når man ved, hvordan man har fået den.

Foto: Sxc.hu.

Bettina Nørskov vil gerne give sine erfaringer videre, så både personale og pårørende i samme situation forhåbentligt kan lære af dem.

Foto: Privatfoto.

Derfor er der også en masse ting i forhold til Andreas' hverdag, som er svære at acceptere. For eksempel kæmpede hun en brav kamp for at få personalet til at bruge skyllemiddel, når de vaskede Andreas' tøj. Det gjorde de altid derhjemme, og han er ikke vant til, at tøjet er så stift.

Efter flere diskussioner endte det med, at Bettina Nørskov fik sin vilje, og nu bliver Andreas' tøj vasket for sig selv. Med skyllemiddel.

Det er mærkeligt, som små ubetydelige ting pludseligt får så stor betydning. Jeg kan slet ikke klare, hvis han går rundt i krøllet tøj ...

Selv om det umiddelbart virker som en lille ting, så var det en kæmpe lettelse for Bettina. For hende tæller detaljerne.

”Det er mærkeligt, som små ubetydelige ting pludseligt får så stor betydning. Jeg kan slet ikke klare, hvis han går rundt i krøllet tøj, eller hvis der ikke er ryddet ordentligt op på hans værelse. Når jeg besøger ham, bruger jeg ofte de første 45 minutter på at støvsuge, tørre hylder af, lægge tøj ordentligt sammen og den slags,” siger hun.

Pædagogiske regler frustrerer

Selv om forholdet til pædagogerne med Bettinas ord er glimrende, så opstår der uundgåeligt gnidninger ind i mellem. Typisk når rollerne som forældre og pædagoger kolliderer.

Eksempelvis fik Andreas derhjemme lov til at spille computerspil, der var beregnet til ældre børn. Da der hverken sker noget voldeligt eller foruroligende i spillet, og

Andreas var begejstret for spillet, så hans forældre ingen grund til at tage det fra ham. Men pædagogerne var uenige, og han fik forbud mod at spille spillet på botilbuddet, ligesom Bettina og hendes mand blev bedt om at fjerne spillet derhjemme.

Efter længere tids diskussion endte det med, at Bettina bøjede sig. Mest fordi, det er vigtigt for hende, at Andreas ikke bliver forvirret over forskellige retningslinjer i hjem og på botilbud.

Men det tager hårdt på en mor at måtte gå så meget på kompromis i et opdragelses-spørgsmål, hun og hendes mand normalt selv ville kunne afgøre.

”Det er meget frustrerende, fordi man føler sig magtesløs. Det er jo min søn, og mig der skal opdrage ham. Det er klart, at det er vigtigt for Andreas, at vi og personalet ikke stikker helt forskellige rammer ud, men hold op hvor er det svært at gå på kompromis i den slags situationer,” fortæller hun.

Nogen ting nægter hun dog at gå på kompromis med. For eksempel har hun fra start insisteret på, at personalet ikke må holde Andreas ...

Nogen ting nægter hun dog at gå på kompromis med. For eksempel har hun fra start insisteret på, at personalet ikke må holde Andreas. For han lider af klaustrofobi og kan fuldstændigt miste besindelsen, hvis han føler sig fastholdt.

Alligevel er det sket nogle gange, og det har gjort Bettina både rasende og ked af det. Men nu har personalet taget hendes kritik til sig og har ikke foretaget nogen fastholdelser siden.

Dialogen er altafgørende

Netop dialogen mellem pædagoger og forældre fremhæver Bettina som det vigtigste overhovedet i hendes verden. At man som forælder bliver taget alvorligt, selv om man rent ud sagt kan være møgirriterende.

For eksempel har det betydet meget for Bettina, at hun altid må ringe, hvis hun har spørgsmål, bekymringer eller problemer.

Som den dag, da Andreas tog kvælertag på sin søster, så hun fik røde mærker på halsen. I sådanne tilfælde er det guld værd at have en telefonisk livline.

Andreas vender hjem igen

Beslutningen om, at Andreas skulle flytte hjemmefra har Bettina og hendes mand ikke fortrudt. For selv om hverdagen uden deres søn er hård, er det endnu for udmarvende at skulle have ham hjemme.

Vi ved, at vi har gjort alt, hvad vi kunne for at holde ham hjemme. Men hvis vi havde fortsat, så havde ingen af os været hele mennesker nu ...

”Vi ved, at vi har gjort alt, hvad vi kunne for at holde ham hjemme. Men hvis vi havde fortsat, så havde ingen af os været hele mennesker nu. Hverken vi eller vores børn,” erkender Bettina Nørskov og fremhæver samtidigt den store udvikling, som Andreas har været igennem, siden han flyttede.

”Han kan overskue hverdagen bedre. Han kan håndtere krav og situationer meget bedre, og hans selvbillede har ændret sig.”

Hun ved, at hendes søn er det sted, der er bedst for ham og familien lige nu. Men det skal ikke altid være sådan. En dag vender Andreas hjem igen, er hun sikker på.

Vi vil meget gerne have ham hjem igen, og vi får ham hjem igen, det er jeg sikker på. Vi har allerede planlagt det ...

”Vi vil meget gerne have ham hjem igen, og vi får ham hjem igen, det er jeg sikker på. Vi har allerede planlagt det. Når pigerne flytter hjemmefra, så får han hele den ene afdeling af huset, og så kan han bo her lige så længe, han vil. Han siger også selv, at han vil komme hjem og passe os, når vi bliver gamle.”

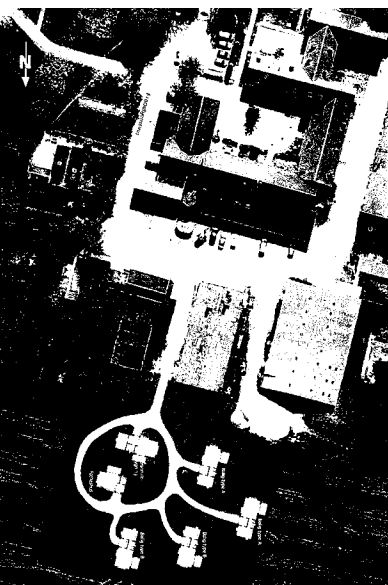
Bettinas otte gode råd til forældre-samarbejde:

1. Lyt! Det allervigtigste er, at man som forælder oplever, at man bliver lyttet til.
2. Vis overbærenhed. Som forælder til et barn med handicap kan man godt komme til at stille urimelige krav til personalet, men husk på, at man er i dyb krise.
3. Vær opmærksom på detaljerne. Respekter, at forældre kan gå op i små ting, som er meget vigtige for dem.
4. Fortæl de gode historier. Ring også hjem til forældrene for at fortælle små positive ting. Det er fantastisk at få at vide, at man har et dejligt barn, når man så tit får negative historier.
5. Vis omsorg. Pas på det hele ikke bliver for professionelt. Det er vores børn, og de har brug for knus og kram.
6. Vær ærlig. Det giver tryghed at vide, at man får alt at vide. Både når personalet har lavet noget godt eller har begået fejl.
7. Brug forældrenes viden. Sug forældrenes viden om deres barns vaner og behov til sig og skriv det ned, så oplysningerne ikke går tabt, når der kommer vikarer.
8. Hjælp med forældrenetværk. Medvirk til at skabe kontakt mellem forældrene. Det giver utroligt meget at tale med andre i samme situation.

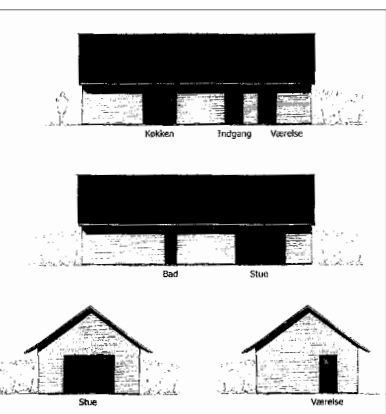
Af Jakob Christiansen,
kommunikationsmedarbejder,
Vidensteamets sekretariat

Unikt tilbud skal rumme ungdommen

I det vestfynske botilbud Kingstrup, der huser mennesker med senhjerneskader, har man taget konsekvensen af en manglende ungdomskultur og mange konflikter mellem de ældre og unge beboere. Nu er byggeriet af seks helt nye, særlige ungdomsboliger skudt i gang.

Botilbuddet Kingstrup set fra oven. Nederst i billedet er de seks bygninger, der kommer til at udgøre den nye ungdomsafdeling. Fire hjem, et fælleshus og en personalebygning.
Illustration: C&W-arkitekter.

Udvendigt bliver der taget hensyn til, at beboeren skal kunne undgå øjenkontakt med andre beboere m.m. Der bliver plantet hæk og terrassen bliver vendt væk fra de andre huse.
Illustration: C&W-arkitekter.

Fantastisk rockmusik eller uudholdelig støj? Et af de klassiske stridspunkter i mødet mellem unge og ældre, og den slags problemstillinger bliver ekstra besværlige, når parterne har frontallapskader i hjernen.

Det kender man alt til på bo-og beskæftigelsestilbuddet Kingstrup på Vestfyn, hvor man nu er i fuld gang med at bygge fire særlige ungdomsboliger, som efter planen står indflytningsklar til maj. Her bliver der plads til høj musik og i det hele taget en ungdomskultur, som de unge ikke kan få i det ordinære tilbud, hvor de deler gang med alle aldersklasser. Samtidigt får de unge træning i at begå sig socialt og får lov til at afprøve deres skole- og arbejdsfærdigheder.

Afdelingsleder Marianne Henriksen og de andre i ledelsen i Kingstrup har oplevet igen og igen, hvordan de unge har haft svært ved at falde til i det eksisterende tilbud, fordi deres interesser og behov ligger så langt fra de andre beboeres. Derfor rejser mange unge væk fra Kingstrup, inden de reelt er klar til det.

”En ung på 20 år er et helt andet sted i sit liv, og har brug for helt andre tiltag end de ældre beboere. Og det har givet en del konflikter, at de unge ikke har nogen at spejle sig i, og at der ikke er en kultur, der understøtter de behov, de har,” forklarer Marianne Henriksen.

Lydisolering til rockmusikken

I et botilbud med en fælles gang er det eksempelvis svært at få lov til at skrue volu-

meknappen ekstra højt op på musikanlægget, og det kan skabe en del frustration hos de unge, ligesom det ikke altid er nemt at snakke om fest og piger, når dem man skal snakke med er langt ældre end en selv og måske har helt andre interesser.

De nye boliger, som er beregnet til folk med frontallapskader i alderen 18-30 år, skal skabe bedre rammer og give bedre udfoldelsesmuligheder for de unge. Og så skal det være et fristed, hvor de selv kan bestemme, om de vil have andre på besøg.

Husene er lydisolerede, så der er mulighed for at spille højt uden at forstyrre nogen, og så er der gjort en del ud af afskærmningen, der skal sikre beboerne mod unødige stimuli, som let kan forstyrre mennesker med frontallapskader.

Eksempelvis vender alle boligernes terrasser sådan, at der ikke er udsigt til nogen af de andre boliger.

Der er i det hele taget mange aspekter at tage hensyn til, når boligerne skal bygges. Og det er ikke kun de fysiske rammer, der skal indrettes særligt. Personalet skal også have en særlig profil, afslører Marianne Henriksen.

”Der skal være noget ungt personale at spille bold op af, simpelthen fordi de i sagens natur har en bedre forståelse af, hvad det vil sige at være ung. Gerne nogen, der har nogle interesser, som de brænder for, som kan smitte af på brugeren,” siger Marianne Henriksen, der dog understreger, at alder ikke er en kvalifikation i sig selv – der kræves også en vis erfaring og faglighed.

Urealistiske drømme prøves af

Ud over de enkelte huse bliver der bygget et fælleshus, hvor beboerne engang i mellem kan lave mad sammen, spille computerspil sammen eller andre fælles aktiviteter. På den måde kan personalet hjælpe dem til at blive bedre til samværet med andre mennesker.

Vi kan ikke forhindre, at de løber ind i nogle nederlag, men vi kan være der og tage hånd om dem, når det sker ...

Derudover får beboerne lov til at afprøve deres færdigheder og muligheder. Muligheder, som de unge ofte ikke har et realistisk billede af. Manglende erkendelse af hjerneskadens omfang og betydning er nemlig et klassisk træk, når man har skader på frontallapperne, og det betyder, at de unge tit stræber efter en fremtid, som de ikke kan få.

”Det kan være, at de for eksempel drømmer om en gymnasieuddannelse, og så hjælper vi dem i stedet til at tage et danskursus på deres niveau. Vi skal finde ud, hvor man kan møde dem og få dem til også at møde nogle sejre. Vi kan ikke forhindre, at de løber ind i nogle nederlag, men vi kan være der og tage hånd om dem, når det sker,” siger Marianne Henriksen.

Erkendelse er et af Kingstrups fokusområder, fordi det er en helt essentiel del af de unges udvikling.

For erkendelsen er ekstra hård, når man inden skaden var i en fase af sit liv, hvor man levede i overhalingsbanen, og der i hvert fald ikke var nogen, der skulle bestemme over en.

”På sygehuset har de oplevet bedring uge for uge og troede måske, at det hele blev

som før, og så kommer de pludseligt her og skal bo under nogle bestemte retningslinjer og sammen med nogle for dem meget gamle mennesker, og det er jo meget langt fra dét liv, de drømte om,” forklarer Marianne Henriksen.

Med de nye boliger får de mulighed for at være sig selv og måske komme lidt tættere på et liv, som andre unge har.

Personalet med i byen

Skole- og arbejdslivet er vigtigt, men også fritidsaktiviteterne bliver vægtet i de nye boliger. De unge vil ofte ud til koncerter, diskoteker o.l., og det kan skabe problemer, når der er mange mennesker, og der oven i købet måske samtidigt bliver indtaget alkohol.

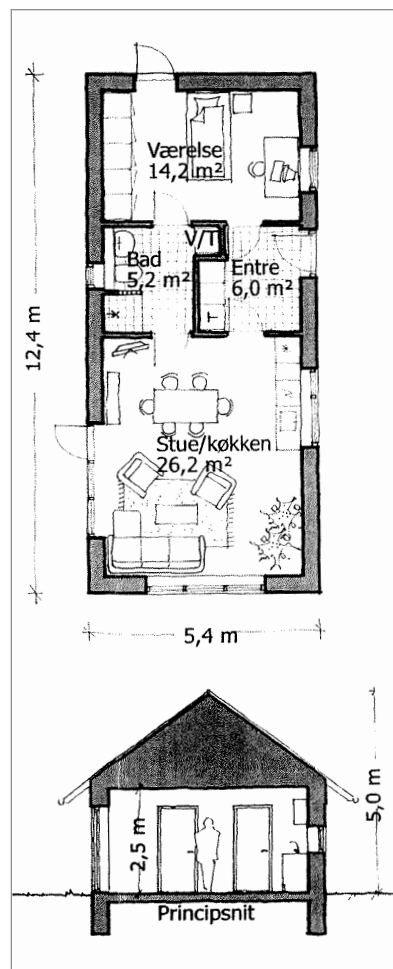
Her bliver det igen vigtigt med ungt personale, der i visse tilfælde kan tage med i byen og ”agere frontallapper”, som Marianne Henriksen udtrykker det.

For ledelsen på Kingstrup har det krævet og kræver fortsat hårdt arbejde at få hele projektet til at gå op i en højere enhed. Specielt fordi, der ikke er nogen specifikke erfaringer at trække på.

”Der findes simpelthen ikke noget lignende andre steder i landet. Det gør det virkelig udfordrende, men også utroligt spændende at arbejde med,” siger Marianne Henriksen.

De fire boliger står efter planen klar til april og 1. maj kan de første beboere flytte ind. I Kingstrup er man allerede i dialog med flere kommuner, der gerne vil have borgere ind i de nye hjem, og der er stadig ledige pladser, men hvordan sammensætningen kommer til at se ud, ved Marianne Henriksen ikke.

Foreløbigt er der stadig en masse benarbejde, der skal laves, inden det unikke projekt for alvor kan begynde.

Sådan kommer de unges boliger til at se ud indvendigt.

Illustration: C&W-arkitekter.

Om Kingstrup

Kingstrup på Vestfyen er et bo- og beskæftigelsestilbud for personer over 18 år med massiv senhjerneskade, primært i de forreste dele af hjernen.

Tilbuddet hører under Region Syddanmark.

Der er i alt otte døgnpladser og 20 dagpladser - til maj oprettes fire nye pladser til unge mellem 18-30 år.

Læs mere på kingstrup.regionsyddanmark.dk

Af Jakob Christiansen,
kommunikationsmedarbejder,
Vidensteamets sekretariat

Disse videnscentre smelter sammen til ét

Videnscentre - Selvejende institutioner:

- » Dansk Videnscenter for Ordblindhed
- » Dansk Videnscenter for Stammen
- » Videnscenter for Bevægelseshandicap
- » Videnscenter for Døvblindblevne
- » Videnscenter om Epilepsi
- » Videnscenter for Hjerneskade
- » Videnscenter for Hørehandicap
- » Videnscenter for Synshandicap
- » Center for Små Handicapgrupper
- » Videnscenter for Socialpsykiatri

Videnscentre allerede fusioneret med Servicestyrelsen:

- » Videnscenter for Autisme
- » Videnscenter for Døvblindføde
- » VIKOM - Videnscenter om Kommunikation og Multiple Funktionsnedsættelser hos Børn og Unge uden et talesprog

Vidensnetværk m.v.:

- » ASIUS – Aktiv Styrket Indsats for Udviklingshæmmede med Synsnedsættelse
- » NDU – Netværk for Døvfølte Udviklingshæmmede
- » Vidensteamet – netværk for psykisk handicappede og hjerneskadede med problemskabende adfærd

Nyt supervidenscenter samler kræfterne

Ved årsskiftet indlemmes Vidensteamet sammen med 15 andre videnscentre og vidensnetværk i Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri. Sammenlægningen vil udløse flere ressourcer og blive en gevinst for alle, der arbejder med området, forsikrer Bo Beck, den kommende leder af det nye, store videnscenter.

Når nytårsklokkerne ringer farvel til 2010 bliver det samtidigt en afsked med Vidensteamet, der efter syv års arbejde med problemskabende adfærd bliver indlemmet i et nyt, stort videnscenter, Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri (ViHS).

Men afskeden betyder langt fra, at arbejdet med at indsamle og formidle viden om problemskabende adfærd er slut. Tværtimod. For i det nye videnscenter, som kommer til at høre under Servicestyrelsen og dermed Socialministeriet, vil den fornemmeste opgave også være at indsamle specialviden inden for handicap og socialpsykiatrien, og Vidensteamets mange års arbejde med problemskabende adfærd bliver hverken skrottet eller går i stå, lover kommende leder af videnscentret, Bo Beck.

Afskeden betyder langt fra, at arbejdet med at indsamle og formidle viden om problemskabende adfærd er slut ...

Han skal fra januar stå i spidsen for ViHS, og er i fuld gang med at sikre, at sammenlægningen af 16 videnscentre på handicap- og socialområdet kommer til at ske så effektivt og hensigtsmæssigt som muligt. Bo Beck er kontorchef i Den Nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisa-

tion (VISO), der yder specialrådgivning til kommunerne, og har derfor i forvejen et stort kendskab til videnscentrene. Nu ser han frem til sammenlægningen, som han betragter som en kæmpe fordel.

Hvad er baggrunden for beslutningen om at samle videnscentrene i én stor enhed?

”Vi vil skabe én enhed, hvor vi får større muligheder for at allokere de rette ressourcer. I dag findes der mange forskellige videnscentre, men de dækker i realiteten ikke hele handicap- og socialpsykiatriområdet. En af styrkerne ved det nye, fælles center er derfor at få skabt et bedre og mere fleksibelt ressourcetræk. Det vil betyde, at vi får frigivet mere tid til vidensarbejde, så vi med tiden kan få dækket nogle videnshuller på området,” fortæller Bo Beck, og konkluderer:

”Hensigten er i al sin enkelthed, at vi får skabt en bedre og større vidensproduktion af høj kvalitet, som bidrager til aktuel bedste viden.”

Hvordan vil personalet på botilbuddene, konsulenterne i kommunerne og andre, der arbejder på dette felt kunne mærke en forskel efter 1. januar, når ViHS er en realitet?

”Det helt afgørende ved den nye organisation er, at vi går fra at være 16 små enheder til at være en meget stor enhed med i alt 80 ansatte. Det betyder, at vi har væsentlig større ressourcer at sætte bag, når vi laver særlige indsatser på et vidensområde. Vores muligheder for at arbejde på tværs af

specifikke problemstillinger og målgrupper bliver også bedre, og det tror jeg vil være til gavn for de mange medarbejdere i de kommunale og regionale tilbud, som ofte står med en sammensat problemstilling.”

Det nye center bliver en del af Socialministeriets koncern. Hvad kommer det til at betyde for vidensarbejdet?

”Det giver selvsagt langt større muligheder for at påvirke politikudviklingen på området end de mindre videnscentre rundt omkring har kunnet før, og det ser jeg som en stor fordel.”

Risikoen ved små enheder er, at meget viden bliver personbåren og dermed flygtig ...

Problemskabende adfærd hos udviklingshæmmede og senhjerneskedede m.fl er ikke et område, der får så meget fokus sammenlignet med andre områder, der også bliver repræsenteret i ViHS. Hvordan vil du sikre, at de små grupper kan blive tilgodeset, når nu alle ressourcer bliver puljet?

”Den interne organisering af ViHS vil komme til at tilgodese en faglig forankring af alle de eksisterende vidensområder. Det er muligt, vi kommer til at se nogle områder i et bredere perspektiv, men den fortsatte faglige forankring og koordinering er vigtig på alle områder.”

Hvordan vil du sikre, at den viden, der ligger omkring i de små videnscentre og i vidensnetværkene ikke går tabt?

”At arbejde vidensbaseret betyder, at nogen i organisationen har til opgave at opbygge

og vedligeholde en gennemtænkt base af faglig viden og en base af metoder til at udvikle den. Risikoen ved små enheder er, at meget viden bliver personbåren og dermed flygtig. Udfordringen bliver at forankre vores viden i organisationen, så den er tilgængelig for en bredere kreds af medarbejdere i organisationen og dermed understøttes en nødvendig vidensdeling, til gavn for vores eksterne målgrupper af fagfolk m.v.”

Hvad bliver den største udfordring, som du ser det, i ViHS?

”Der er rigtig mange der vil se på os med store forventninger og være utålmodige efter at se resultaterne af organisationsændringen. Derfor må vi være bevidste om, at synliggøre de resultater vi får af vores arbejde meget hurtigt og tilpasse vores vidensformidling nøje til de enkelte målgrupper og behov. Samtidig ved vi godt, at en fusion af denne karakter og omfang tager tid, og vi skal derfor også bruge kræfter på, at få alle i ViHS til at føle et medansvar for det nye center og på, at vi får opbygget en ny fælles kultur. Jeg synes det er en utrolig spændende opgave, og jeg får allerede mange input fra forskellige medarbejdere, der er ivrige efter at bidrage med gode ideer. Det er dejligt og lover godt for fremtiden.”

Bo Beck bliver leder af Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri.

Foto: Servicestyrelsen.

Om Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri

Det nye videnscenter får navnet Videnscenter for Handicap og Socialpsykiatri (ViHS) og står klar fra 1. januar 2011.

Videnscentrene øst for Storebælt samles i København, mens dem vest for Storebælt samles i Århus. Dog med undtagelse af Videnscenter for Døvblindedte, der bliver i Aalborg.

I tilknytning til ViHS bliver der etableret et fagligt råd bestående af repræsentanter for brugerorganisationerne. Det faglige råd skal blandt andet pege på områder med behov for vidensudvikling samt komme med forslag til prioritering af videnscentrets indsatsområder.

Herudover oprettes faglige netværk, der skal bevare samarbejdet med de faglige miljøer.

Af Jakob Christiansen,
kommunikationsmedarbejder,
Vidensteamets sekretariat

Seksuelle frustrationer kan let udvikle sig til problemskabende adfærd.

Foto: Sxc.hu.

3 gode råd fra Steen Holmegaard Hansen

Steen Holmegaard Hansen er seksualvejleder på Fuglekær en botilbud for personer med udviklingshæmning.

Sådan forholder du dig til puberteten hos unge med udviklingshæmning:

1. Vær åben for at svare på de spørgsmål, der kommer. Svar ærligt
2. Giv dem mulighed for at være sig selv. Giv dem ekstra tid på toilettet og værelset.
3. Giv dem mulighed for massage, ridning, så de kan komme ud og mærke deres krop.

Når hormonerne raser

Puberteten kan være kilde til stor frustration og aggressioner hos unge med udviklingshæmning eller autismespektrumforstyrrelser.

Kroppe, der vokser i rekordfart, stemmer, der skifter tone og jagten på en seksuel identitet. Puberteten er et virvar af forvirrende følelser og fysiske forandringer for alle teenagere.

Men for unge med opmærksomhedsforstyrrelser eller udviklingshæmning rammer puberteten ekstra hårdt og kan give store udfordringer for både dem selv og de nærmeste omkring dem.

For hvordan klarer man forelskelser, sex og mærkelige kropssignaler, når man rent mentalt ikke er i stand til at forstå eller håndtere så store fysiske og følelsesmæssige forandringer?

Puberteten er et virvar af forvirrende følelser og fysiske forandringer for alle teenagere ...

På Langagerskolen, en specialskole for børn og unge med ADHD og autismespektrumforstyrrelser (ASF), har man meget fokus på den indvirkning puberteten kan have på elevernes adfærd.

Thue Sommer, pædagogisk konsulent og seksualvejleder på skolen, følger de unges vej ind i puberteten nøje, og det kan være en ekstrem svær tid for dem, beretter hun.

”Den fysiske udvikling er den samme som hos alle andre, men forståelsesmæssigt er de typisk 5-10 år efter. Så reelt er det en 15-årigs udvikling, der foregår i en 5-10-årigs sind. Når man har ASF, har man desuden

generelt svært ved at imitere andre og finde sin egen sociale identitet, så derfor er det også meget vanskeligt for dem at finde deres seksuelle identitet, som andre unge gør i puberteten,” forklarer Thue Sommer.

Har lyst til at skære hovedet af

De mange forandringer i krop og sind kan føles uudholdelige for de unge og give udslag i en meget aggressiv eller selvskadende adfærd.

Eleverne trives bedst med en forudsigelig hverdag, men når puberteten sætter ind, sker der en masse frustrerende forandringer, som ikke er til at forstå eller kapere.

”Mange drenge har det eksempelvis ubehageligt med, at deres stemme bliver mørkere. Nogen prøver ligefrem at træne sig selv i at bevare deres lyse stemme. Andre fortæller at de har lyst til at skære lemmer af, fordi de kan mærke, de vokser. Eller sågar hovedet, fordi de har så mange forvirrende tanker, der kører rundt i hovedet i den periode,” fortæller Thue Sommer, der også fortæller, at den medicin, de unge tager, kan skabe problemer i puberteten.

”Antidepressiv medicin kan eksempelvis give rejsningsbesvær og forlænge udløsningstiden betydeligt. Det kan gøre de unge ekstremt frustrerede, hvis de har svært ved at få udløsning, når de onanerer.”

Overvågning skader processen

Steen Holmegaard Hansen, der er specialist i seksualvejledning for mennesker med udviklingshæmning, oplever også, at puberteten skaber mange frustrationer.

Og jo sværere psykisk handicappet, man er, desto større risiko er der for, at frustrationerne udvikler sig til aggressioner, påpeger han.

De hormonelle og fysiske forandringer er nemlig ekstremt overvældende, når man er hæmmet mentalt. Eksempelvis kan det være svært at forstå, hvorfor man pludseligt får kønshår, og hvad man skal bruge dem til. Samtidigt får de unge ikke samme alenetid og ro til at udforske sig selv, som normalt-fungerende unge, mener han.

De hormonelle og fysiske forandringer er nemlig ekstremt overvældende, når man er hæmmet mentalt ...

”Udviklingshæmmede er overvåget på alle leder og kanter, så de får ikke rum til at ”mærke” forandringen - at mærke efter i dem selv. Vi andre kunne lege doktorlege og pille ved os selv i det skjulte, og har måske stået i badet og sammenlignet kropsdele. Men er man udviklingshæmmet er man overvåget i langt højere grad og typisk også isoleret, så man går i bad med sig selv,” siger Steen Holmegaard Hansen.

”Jeg opfordrer altid til at give de unge et puderum eller lignende, hvor børnene kan få lov at rode rundt med hinanden og mærke hinanden, selvfølgelig uden at det udvikler sig til overgreb,” tilføjer han.

Personalet skal bryde tabuet

Den seksuelle udvikling hos unge med psykiske handicaps er stadig et tabu, mener Steen Holmegaard Hansen, som opfordrer til langt større åbenhed omkring emnet. ”Det fylder ikke nok i personalets bevidsthed, og tit tænker de ikke på, at der kan ligge pubertet bag adfærden. Og da mange

ikke har noget sprog eller ikke kan udtrykke sig forståeligt, så kan der virkelig opstå mange frustrationer,” siger Steen Holmegaard Hansen.

Thue Sommer og hendes kolleger på Langagerskolen er blevet meget mere bevidste om, hvor omfangsrig puberteten kan være, og hvilke udfordringer det kan give. Der er kommet større fokus på seksualvejledning, og personalet har i høj grad den seksuelle udvikling med i overvejelserne, når de forsøger at finde årsager til de unges problemskabende adfærd.

Men hvis man vil hjælpe de unge og deres omgivelser, skal man skride ind, før puberteten for alvor begynder.

”De skal lære, hvordan man undgår at overskride andres grænser. De skal lære at sige fra og til, og så skal de lære at håndtere deres frustrationer på en hensigtsmæssig måde. Hvis de først skal lære det midt i puberteten, når hormonerne raser, så er de på forhånd ekstremt dårligt stillet,” fastslår Thue Sommer.

De fysiske forandringer under puberteten kan være svære at forstå og håndtere.

Foto: Sxc.hu.

3 gode råd fra Thue Sommer

Thue Sommer er seksualvejleder på Langagerskolen, en specialskole for børn med autismespektrumforstyrrelser og ADHD.

Der er tre vigtige hovedpunkter, som de unge helst skal have på plads, når puberteten rammer:

1. De skal vide, hvordan man henvender sig til andre. Hvordan undgår man at overskride andres grænser?
2. De skal lære at foretage valg. Hvordan siger man fra, og hvordan udtrykker man det, man godt kan lide?
3. De skal lære at håndtere frustration på en hensigtsmæssig måde. Hvis du først skal lære det midt i puberteten, når hormonerne raser, så er du allerede ekstremt dårligt stillet.

Kort nyt

Socialministeriet samler erfaringer med særforanstaltninger

En ny rapport udfærdiget af Servicestyrelsen har kortlagt særforanstaltninger i landets kommuner for børn og voksne med problemskabende adfærd.

Ud over kortlægningen, har rapporten samlet gode eksempler på kommunernes etablering af særforanstaltninger, ligesom Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) har lavet en oversigt over dansk og international erfaringsopsamling og forskning på området.

Rapporten, der er udarbejdet på foranledning af Socialministeriet, peger på fordele i at samle særforanstaltninger og i at bruge den gratis rådgivning, man kan få i VISO. Socialminister Benedikte Kjær mener, at det er vigtigt, at den viden, der er på området bliver samlet, så man kan lære af hinandens erfaringer på tværs af kommunerne. ”Det er helt afgørende, at en særforanstaltning aldrig bliver ren opbevaring af mennesker med meget alvorlige sociale problemer, sindslidelser og handicap. Det er vigtigt, at vi kan tilbyde en indsats, der forbedrer disse menneskers situation. Derfor vil jeg opfordre kommunerne til at lære af de kommuner med de bedste erfaringer på området,” siger socialminister Benedikte Kjær.

Vidensteamet offentliggjorde i sommer en lignende rapport, men kortlægningen dengang omfattede udelukkende tilbud for voksne med udviklingshæmning, senhjerneskade eller udviklingsforstyrrelser, ligesom definitionen på en særforanstaltning var anderledes.

Vidensteamets rapport og andet arbejde har dog været en væsentlig del af researchmaterialet til den nye rapport fra Servicestyrelsen.

Se rapporten på Vidensteamets hjemmeside: www.vidensteam.dk

Valgpjece for mennesker med udviklingshæmning

Center for Ligebehandling af Handicappede står sammen med flere andre europæiske brugerorganisationer bag en ny pjece, der skal hjælpe mennesker med udviklingshæmning med at stemme.

Pjecen forklarer i et letforståeligt sprog, hvad eksempelvis et valgkort er, og hvordan man stemmer, og den er en del af det EU-finansierede projekt: ”Min mening, Min stemme”, som har til mål at gøre udviklingshæmmede opmærksomme på deres politiske rettigheder og samtidigt sikre bedre muligheder for at udnytte dem.

Læs mere om projektet på Center for Ligebehandling af Handicappedes hjemmeside: www.clh.dk

Stor tilslutning til Vidensteamets temadag

Tilslutningen til Vidensteamets store temadag om særforanstaltninger i december har været overvældende. Tilmeldingerne er strømmet ind til fagdagen i Horsens, og hen ved 100 forvaltningsmedarbejdere fra hele Danmark har meldt deres ankomst.

På dagen vil psykolog Bo Hejlskov Elvén fortælle om baggrunden for problemskabende adfærd, mens lederen af sociale tilbud i Gentofte, Marianne Lincke giver gode råd om etablering og drift af særforanstaltninger.

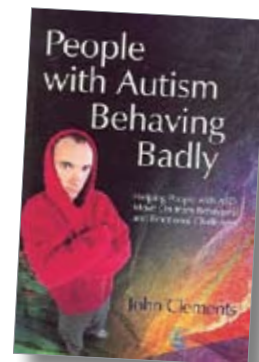
Endeligt vil leder og personale ved botilbudet Minibo fortælle om deres erfaringer med at samle flere særforanstaltninger for borgere med problemskabende adfærd i én enhed. Der er nu lukket for tilmeldinger til dagen, men til foråret arrangerer Vidensteamet en lignende temadag – denne gang for pædagogisk personale.

Tilmeld dig den nye temadag på Vidensteamets hjemmeside: www.vidensteam.dk

Workshop med John Clements

18.-19. januar 2011 i København

John Clements er engelsk klinisk psykolog, der har beskæftiget sig med autisme og udviklingshæmning og adfærd i mere end 35 år. Han har arbejdet indenfor sundhedssektoren, undervist på universiteter og haft eget privat rådgivningsfirma. Han har udviklet STAR-modellen, et system til at analysere adfærd, som anvendes mange steder i England. John Clements har arbejdet i 14 år i Californien, men er netop vendt hjem igen til England. John Clements har forfattet 7 bøger, og over 100 artikler i tidsskrifter og artikler i bøger. Han er en anvendt oplægsholder på konferencer internationalt, og han underviser på workshops og seminarer om problemskabende, tvangspræget og selvskadende adfærd ved autisme og udviklingshæmning.

På workshoppen er det målet, at deltagerne vil få en øget forståelse for sammenhængen mellem autisme og adfærd. Vi skal lære at se bag om adfærden, hvad der driver den i stedet for kun at se adfærden. Vi vil undersøge, hvordan forskellige faktorer som f.eks. autismsymptomer, miljøet og interaktionen mellem disse påvirker adfærden. Assessment metoder vil blive gennemgået og vurderet. På denne baggrund vil praktiske interventionstilgange blive præsenteret, og de vil blive illustreret ved hjælp af cases.

Workshoppen er relevant for fagfolk, der arbejder i skoler, døgntilbud samt arbejdspladser i forhold til problemskabende adfærd, angst og aggressioner. Workshoppen er målrettet praktikere, som arbejder med mennesker med autisme i alle aldre.

- Dato:** 18. januar kl. 10-16 og 19. januar kl. 9-16, 2011
- Arrangør:** Videnscenter for Autisme
- Sted:** Scandic Hotel, Vester Søgade 6, 1601 København
- Pris:** Kr. 2.800,- inkl. forplejning
- Tilmelding:** www.autisme.dk
- Deltagerantal:** Max. 60
- Sprog:** Workshoppen er på engelsk og vil ikke blive tolket!

Bogomtaler

Almagt og afmagt
– Specialpædagogikkens holdninger, handlinger og dilemmaer

Almagt og afmagt
– Specialpædagogikkens holdninger, handlinger og dilemmaer

Af Birgit Kirkebæk, Akademisk Forlag, 2010, 220 sider, 269 kr.

Lena Nyborg Nansen, faglig konsulent, anbefaler:

Almagt og afmagt må siges være et uudtømmeligt emne i pædagogikken. Grænselandet mellem almagts metoder og afmagts forsøgsvis kategorisering sættes under luppen af Birgit Kirkebæk i 'Almagt og afmagt'.

Bogen gennemgår, hvad tidligere tiders anskuelse af mennesket med funktionsnedsættelse, betyder for vores nutidige forståelse af specialpædagogikken som fag. Den belyser på glimrende vis vigtigheden af at sætte individet og relationen i centrum, frem for idealforestillinger om metoder og normalisering.

Der lægges gennem bogen implicit op til refleksion om eget pædagogisk virke og menneskesyn. Selvom tiderne skifter er én ting konstant – nemlig dem det hele handler om – borgerne. Kirkebæk argumenterer for, at specialpædagogen inddrager borgeren, og derved fastholder sit personlige ansvar for at hjælpe pædagogisk og menneskeligt forud for kontrol og administrativ procedure. En udmærket bog, der stiller sig op som modpol til pædagogiske manualer, og tilbyder sig selv som anledning til eftertanke om egen praksis.

'Almagt og afmagt' henvender sig til pædagoger, lærere, socialrådgivere og andre praktikere, der beskæftiger sig med mennesker i det "anderledes" felt. Bogen egner sig især til undervisning og studerende, da der løbende præsenteres øvelser.

Handicappsykologi

– en grundbog om arbejdet med mennesker med funktionsnedsættelse

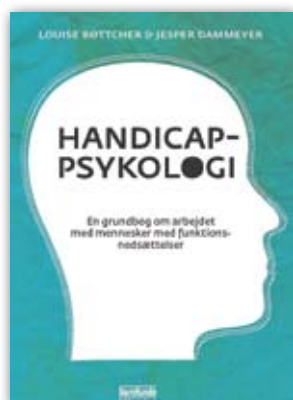
Forlaget Samfundslitteratur, 264 sider, udgivet maj 2010.

Bogen beskæftiger sig bredt psykologisk med handicap, både med selve funktions-tabet, men også med konsekvenserne af at skulle leve med et handicap. Bogen rækker ud i det relationelle og ser på handicapet, som et samspil mellem den biologiske skade og omverdenen. 'Handicappsykologi' inddrager nyeste internationale forskning og der gennemgås praktiske og teoretiske temaer. Egner sig til den studerende, praktiker og pårørende.

Støtte til voksne med autisme

Af Patricia Thorpe, Videnscenter for autisme, 32 sider, 2010.

Denne bog giver med indsigt og humor gode råd til, hvordan fagfolk kan skabe en tryk og sammenhængende hverdag for voksne med autisme. Der er lagt stor vægt på det praktiske, og bogen egner sig særligt til pædagogisk personale, der er nye inden for området.

Handicappsykologi
– en grundbog om arbejdet med mennesker med funktionsnedsættelse

Støtte til voksne med autisme

Temadag:

Inspiration til arbejdet i en særforanstaltning

Hvad ligger bag den problemskabende adfærd? Hvad betyder strukturen og rammerne for borgerens udvikling? Og hvordan kan vi blive ved med at bevare gejsten og det personlige engagement i så strukturerede rammer?

Temadagen henvender sig til pædagogisk personale, ledere og mellemledere i særforanstaltningsregi ...

Særforanstaltninger etableres for borgere, der i kortere eller længere tid har behov for en særlig indsats. Disse borgere har en så problemskabende adfærd, at de ikke kan rummes i de ordinære tilbud. De har måske behov for særlige rammer og en særlig struktur for, at den problemskabende adfærd kan mindskes og for, at udvikling og/eller behandling kan muliggøres.

Nogle særforanstaltninger er etableret inden for rammerne af det ordinære tilbud på det sociale område. Hvilken betydning har det for borgeren? For personalet? Og for de øvrige beboere?

Den problemskabende adfærd 'fylder meget', men hvem er det, der gemmer sig bag den? Hvor meget kan man opnå med den rette pædagogiske tilgang? Og hvad mener vi egentlig med struktur, når vi siger, at det er nødvendigt? Vi forsøger at give nogle svar på denne temadag.

Dagen indeholder oplæg om:

- » Hvad er problemskabende adfærd, og hvem er det, der gemmer sig bag den?
Ved psykolog Bo Hejlskov Elvén
- » Erfaringer med at arbejde i struktur, med udgangspunkt i en casehistorie. Der fortælles om det ofte voldsomme arbejde i særforanstaltninger. Derudover fokuseres på, hvordan der helt konkret kan skabes udvikling i strukturerede rammer? Og hvordan kan resultaterne ses?
Ved afdelingsleder Rasmus Rasmussen, Rønnegård
- » Hvordan kan man bevare glæden og trives ved at arbejde i den specielle ramme struktur giver? Etik og faglig refleksion over strukturen som udviklingsværktøj.
Ved afdelingsleder Rita Gertov, Ribelund

Tid og sted

Den 10. maj, 2011 på Scandic Bygholm Park i Horsens

Pris

1.045 kr. pr. deltager inklusiv forplejning (og evt. uddelt materiale)

Tilmelding

Tilmeld dig på vidensteam.dk eller ring 87288100

At være drevet til vanvid

Tid og sted:

10. marts 2011 i Horsens

Underviser:

Psykolog Peter Rodney

Kurset afdækker nogle af de psykiske mekanismer, der kan være til stede hos psykisk handicappede med komplekse problemstillinger. Problematikkerne kan være personlighedsforstyrrelser eller andre lignende psykiatriske lidelser. Kurset sætter fokus på, hvad arbejdet gør ved medarbejderne, og deltagerne får idéer og redskaber til at ændre deres pædagogiske strategier.

Kurset henvender sig til medarbejdere i pædagogiske tilbud, der arbejder med udviklingshæmmede med særlige psykiske problematikker, herunder personlighedsforstyrrelser.

Low Arousal – Konflikthåndtering uden konfrontation

Tid og sted:

14. marts 2011 i Horsens

Underviser:

Psykolog Bo Hejlskov Elvén

Deltagerne trænes i at undgå magtanvendelser og håndtere problemskabende adfærd hos brugere med komplekse vanskeligheder. Der tages udgangspunkt i ro-givende pædagogik (Low Arousal), men også i en forståelse af brugernes adfærd ud fra deres individuelle forudsætninger.

Kurset henvender sig til medarbejdere og ledelse i tilbud, der arbejder med udviklingshæmmede og senhjerneskadede med voldsom og/eller selvskadende adfærd.

Psykiatri og udviklingshæmning

Tid og sted:

17. marts 2011 i Horsens

Underviser:

Psykiatrisk overlæge Finn Gerholt

Kurset giver deltagerne en grundlæggende viden om psykiatri og udviklingshæmning samt den tværfaglige udfordring, som denne cocktail udgør.

Der rundes emner, som: Udviklingshæmning, autismspektrumforstyrrelser, psykotiske tilstande og depressioner, observation, tværfagligt samarbejde og behandlingsmuligheder.

Kurset henvender sig til medarbejdere, ledere og forvaltningspersonale, der arbejder med udviklingshæmmede med psykiske lidelser.

Hvad koster det?

Prisen for 1-dagskurser er 1.600 kr. inklusiv dagforplejning

Tilmeld dig på:
www.vidensteam.dk